

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 „ — „
Negyed évre	1 „ 50 „
Egyes szám ára	6 kr.
Külföldre egy évre	8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik
hetenként kétszer:
vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,
a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos 1 garmond
sorért vagy annak térfogatáért
4 kr. s minden egyszeri közlés
után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő
hirdetményt a kiadóhivatal ár-
kedvezményben részesít.
A „Nyitlér“ rovatban
közlendő cikkek soronként
10 kr. díjért közöltetnek.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ-HIVATAL:

Kézdi-Vásárhelyt:

Csik-Szeredában:

Székely-Udvarhelyt:

Szabó Albert könyvnyomdájában.

T. Nagy Imre szerkesztő lakásán.

Dr. Kádbó Ferenc szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények, valamint előfizetési pénzek, hirdetések, nyitlerek stb. mindhárom szerkesztőségben és kiadóhivatalban elfogadtnak.

Előfizetési felhívás.

A „Székelyföld“ című közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi, hetenként jelenlegi nagyságában 2-szer megjelenő hirlapra a következő árakkal előfizetést nyitunk:

Egy évre	6 frt. — kr.
Fél évre	3 frt. — kr.
Negyed évre	1 frt 50 kr.
Külföldre egy évre	8 frt. — kr.

Előfizetési pénzek bármely időben elfogadtnak.

Az előfizetési pénzek a kiadóhivatalba és pedig K.-Vásárhelyt a nyomdába, vagy Csik-Szeredába T. Nagy Imre, Székely-Udvarhelyre Dr. Kádbó Ferenc szerkesztőkhöz küldendő, vidékről levelezésrűben posta-utalvánnyal.

A „Székelyföld“ kiadó hivatala.

A komló.

Sz.-Udvarhely, szept. 15.

A mezőgazdaság belterjesítése, előhaladottabb állami és politikai constellációk között, majdnem az egyetlen mód, fokozni a termelést, a jövedelmet. Mert az ipari élet fejlődése, a szükségletek szaporulása, a civilisatio követelményei több kiadást követelnek s ennek egyetlen eszköze — productiv eszközt értünk — a bevételek szaporítása. Bevétel az is, ha pénzt kölcsönöz a gazda aránytalan magas procentre bár; de jövedelmes bevétel-szaporulat az, ha a gazdaság termő képességét szaporítja.

E nemzetgazdasági tétel megismérlésére és dicséretes követésére vall azon

örvendetes körülmény, hogy Segesvár és Sz.-Keresztur vidékén a komló, ez a hatalmas keresletnek örvendő és bő százalékot nyújtó termelési ág, a legutóbbi egy pár év alatt hatalmasan kultiváltak.

Cseh Sándor héjjasfalvi birtokos, Kozma Ferencz, a székelykereszturi állami tanítóképezde igazgatója, Sebesi Sámuel Rugonfalván és még többen tanubizonyoságot tehetnek, hogy a komlótenyésztés, elsenyvedt közgazdasági, de főleg gyármoltalan mezőgazdasági viszonyaink között, mily hálás egy tért nyújt a szorgalmas, törekvő, józan gazdának, ki számol helyzetével s a fokonsinti elpusztulásnak, elszegényedésnek nem lecsukott kezekkel kíván szembeállani. De tanubizonyoságot tehetnek egyuttal arról is, hogy Erdély klimatikus viszonyai, geográfiai helyzete teljesen competál a komlótenyésztésnek, valamint hogy az erdélyrészi komlónak immár reputációja van s a külföld termelőinket felkeresi komlószükséglete beszerzése végett.

Alább közgazdasági rovatunkban közöljük Dr. Liebermann Leó segesvári tanár ur felhívását a komlótermelőkhöz, melyben annak indokából, hogy a földmivelés-, ipar- és kereskedelmi

miniszter a komló termelését nálunk figyelmére méltatta s annak előhaladása iránt érdeklél viselkedik: a gazdaközönséget figyelmezteti a komló termeszete, annak betegsége, ellenségei, meghonosítása, ápolása és más törvényei felől.

E jóakaratu buzgalommal irt cikket ajánljuk gazdaközönségünk figyelmébe.

A komló termelése nem kíván sem nagy szakismeretet, sem pedig megbírhatalan beruházásokat. Középbirtokosaink közül egy pár holdnyi területet akárki is csekély áldozattal befoghat e célra. Szakkönyvek és már komlótermeléssel foglalkozó megyei birtokosaink tájékozó utmutatással bármikor szívesen szolgálnak.

A kezdeményezéssel akár Háromszéken, akár Erdővidéken a nagyobb földbirtokosok elől mehetnének s annak bizonyára áldásos következményei mutatkoznának nemsokára. A székelyföld szegényes eredményü gazdálkodása régen sovárog már egy előnyös gazdasági, mivelési ágat, oly termény productióját, mely a 6%-nál valamivel több jövedelmet nyújt. A komló erre kiválólag alkalmasnak mutatkozik.

Próbáljuk meg!

Sajgó.

A „Székelyföld“ tárczája.

Az Alvégen.

(1869. aug.)

Szenvedésim visszahoztak
Örömm helyére,
Hol a vérrel szentelt pornak
Lomb, virág az éke.
Mult dicsőség, honfinagság sirja,
Árva lelkem könnyeit rád sirja.

A szabadság daliát
Látom álmaimban;
Ott Gál Sándor mit se tágit,
Az orosz meg itt van.
Zug az Oltnak vértől áradt völgye,
Hull a székely, a hazának gyöngye!

Lemereng a vén Solyomkó
Vadregényes orma;
Moharán e szent ohaj nő:
Bár e nép egy volna!
Egyetértést, Istenem, hazámnak
S unokáink jobb világot látnak.

Itt buzog föl hegy tövében
Siloé forrása,
Vérig sebzett nemzedéken
Őseink áldása;
Honvédsziből forr ez életviz ki,
Élvezőit tetterőre inti . . .

Itt Upor-völgy büszkesége,
Bálványos-vár romja,
Torja-barlang közelébe
Hőseint gyászolja.

Harezi béke átkos omladéka,
Nemerének te vagy-e az anyja?

Itt a rengeteg szívében
Forr Szent-Anna tava,
E hazának ezred éven
Könnyeit kifogva;
Visszhangjának siró bus nyögése
A kipusztult húnok ébredése.

Itt vagyok hát, szenvedésim
Ujra visszahoztak;
Itt, Magyarhon véges-végén
Mondjatok boldognak.
Itt neveltek, e szabad vidéken,
Összetörve itt érjem a végem!

Csataghi.

Falusi történet.

Bodoki Juliska volt a legszebb leány a faluban. Még csak serdülő félben volt s már akkor megakadt rajta a falu legényeinek a szeme. Mikor aztán betöltötte a 15-ik évet, a legénység színe-jáva amugy bomlott utána. Féltette is őt az apja meg az anyja még a szellőtől is, büszkék is voltak ők Juliskájukra; no ez nem is csoda, hisz Juliska oly szép volt és oly kedves, hogy a mennyországban képzelte magát a legényfajta, ha környezetében lehetett. Az ám, csak hogy fátális egy ember volt Bodoki uram, a Juliska édes atyja. Nem tette be a lábát minlen fajta legény a Bodoki uram házába. Megtörtént nem egyszer, hogy mikor Juliskához ment a legény, hát Bodoki uram kapufélfát mutatott neki. Egyike

volt ezen boldogtalan szerelmeseknek Bíró András.

Szegény András! Ugy szerette Juliskát, hogy szinte elolvadt érte. De szerette ám Juliska is, mert ha nem szerette volna, hát nem beszélgetett volna vele olyan nyájasan, olyan szerelmesen a tánczban s nem vetett volna utána olyan fájdalmas tekintetet, mikor kegyetlen apja elutasította a háztól.

Pedig Bodoki uramnak nem volt, miért olyan nagyra tartsa magát, hogy Bíró Andrásnak, a falu egyik legderekabb, legbecsületesebb legényének megmutassa, merre van a kapu; mert bizony András dolgós is volt, jámbor legény is volt, csak egy hibával bírt, s ez az, hogy szegény volt. No de ezt csak Bodoki uram rótta fel hibául. De hát tehetett-e erről szegény András? Adott neki az Isten egészséget, erőt, jó szívet s megélt volna akár a jég hátán is, olyan kenyérkereső volt. Vigság dolgában pedig az egész faluban nem volt párja neki. Ő volt a mulatságok lelke. Hanem mióta Bodoki uram kicsufolta, azóta a hangját is alig hallották. Málkor ha ének-szót halottak a faluban, biztosan eltalálták, hogy az Bíró András. Most, ha úgy ritkán énekelt is, olyan bus nótákat fujdogált, hogy megszánta őt, a ki végig hallgatta nótáját.

Hát Juliska? Szegény leány! Mióta apja oly csufosan bánt el Andrásal, azóta úgy kezdte szorítani valami a szíve táját, úgy fájt neki ott, hogy szeretett volna meghalni. Tánczba sem ment többet, hiába

Bécsből jelentik: Csáky Albi-gr. főispánnak közlekedési miniszterre való kinevezetése bevégzett tény. Allamtitkárá Záhorszky Kálmán min. tanácsos fog kinevezeteni.

A trónörökös pár görgényi vadászatra vonatkozólag az »Ellenzék« görgényszentimrei levelezője a következőket írja: A hivatalos értesítés kétségtelenné teszi, hogy a trónörökös pár e hó 19-én ide érkezik mintegy 18 személyből álló kíséretével. Az udvar köréből még Lipót bajor herceg is részt vesz a vadászatokban. Itt járt gróf Teleki Samu is, ki Pausinger főrendezővel a vadászat rendezéséről értekezett. Pausinger főrendező mindent elkövet, hogy a vadászat sikerét biztosítsa, s remény is van, hogy az idén vadászat jó sikerrel fog végződni. A vadászat 10—12 napig fog tartani.

Kézdi-szék, 1882. szept. hó.

A mint az emberben a lélek és test fogalma el nem választható egymástól a nélkül, hogy az ember lényében és működésében egy egészet képezni, vagyis hogy az ember embernek lenni meg ne szűnjék: ugy a társadalom fogalmától sem gondolható el az anyagiság és szellemiség.

Az embernek és így a társadalom eme kettős fogalmának megvan a maga létszüksége és igénye oly elválaszthatlanul, hogy midőn az egyiknek művelését és fejlesztését sürgetjük, a másiktól nem szabad elfeledkeznünk. Különben minden jóakarattunk és töprenkedésünk kellő siker nélküli s a netán elért eredmény félszeg és hiányos leend.

Midőn tehát a földművelő és iparos anyagi helyzetének emelését sürgetjük, nem

volt édes anyjának minden biztatása. Vettek neki új ruhát. Legényeket vezetett az apja a házhoz. Mind hiába, nem voltak képesek megvigasztalni. Ha kérdezték, hogy mi a baja, csak azt felelte, hogy »semmi«.

Pedig ha tudta volna Bodoki uram, hogy a két szerelmes mennyire egymásnak termett, nem tétovázott volna sokat s megáldotta volna őket. Hanem hát Bodoki uramnak gazdag vő kellett. Mit törődött ő a Juliska szívével? Régóta gONDOLTA már, hogy ki legyen az ő veje. Gazdag komájának volt egy fia, annak szánta ő Juliskát. »Nem adom oda a leányomat akármilyen közcífernek« — szokta mondan. El is hívta a házához az általa és komája által kiszemelt vőlegényjelöltet több alkalommal, de Juliska mindig oly hidegen fogadta, hogy még szólani sem akart hozzá; nem is csoda, hisz még leánykorában meggyűlölte őt az legényt azon szokásáért, hogy mindig ölelgette, mit Juliska ki nem állhatott.

Ki is nyilvánította Bodoki uram ébbeli szándékát leánya előtt. Juliska azonban kijelentette, hogy ő inkább meghal, de ahoz a legényhez nem megy feleségül, mert gyűlöli. Ha férjhez akarják adni, hát ne erőszakolják olyan legényhez, a kit ő nem szeret s nem is tudna szeretni. Bodoki uram meg volt lepelve leánya szavai által; sejteti kezdette, hogy az valakit már szeret. Faggatta, de nem tudta rávenni, hogy titkát elárulja. Reszketett a haragtól.

Szegény Juliska! Nem mertte megmondani, hogy szereti Andrást, mert jól

szabad megfedkezünk a nép erkölcsi fejlesztéséről sem.

Tagadhatatlan, hogy a jelenkori társadalmi nyomornak főforrását épen a köz-erkölcsiség hiányában ismerjük fel. Igen, hiányzik nemzetünkben azon közerkölcsiség, mely a közviszonyokra nézve teljes érvény-nyel bírva, az uzsora és pénzhatalom szédelgéseinek védtelenül odadobott néposztályokat a pusztulástól megmentené.

Hejh, bizony régebben jobb világ volt, mint most, mert minden másképen volt, főképp nálunk, székelyeknél — szokták mondani napjainkban.

Ugy van. De akkor nem volt még szabad tőke, szabad ipar, szabad kereskedés. Akkor nem mondták a szabadság hívei, hogy „ha az egyik gazda nem tud megélni birtokán, menjen a birtok más kéze, hisz az ugys mindegy”. A fiscus meg nem mondta rá, hogy „ugy van, mert a mi a fő, az adótárgy, megmarad”.

Szerbiában nem kerülhet megzabolás és végrehajtás alá a telkes gazda háza, belsősége s néhány hold földje, valamint gazdasági szerszáma, vetőmagja és élelme, sőt ha mégis kénytelenítették gazdaságának egy részét eladni, ő maga jelöli ki azt. És nálunk a párnát is kihúzzák a végrehajtók a haldokló beteg feje alól.

Arról van gondoskodva, hogy a tisztviselők és egyéb rendes készpénzbeli fizetést huzó egyéneknek bizonyos összegig szabad csak megzabololni a fizetést, mert „az embernek élni kell”, de a szegény földművelőn a magánjogi követeléseket kellelhetlen szigorral fel lehet hajtani.

Midőn a tisztviselő fizetését lefoglalják és elveszik, nem fosztják meg képességeitől, szellemi készségétől, a mivel kenyérét keresi; de mikor elveszik a szegény földművelőnek azon csekély birtokát, néhány darab földjét, mely után számos tagból álló családjának élnie kellene, épen anynyi, mintha a tisztviselőnek tartozás fejében a fejét vágnák le.

S itt félreértés kikerülése végett megjegyzem, hogy ezen összevetést csak azért hozám fel, hogy kitűnjék, miszerint a mi egyikre nézve igazságos és jogos, az a másira nézve is igazságos és jogos kellene, hogy legyen a testvériség, egyenlőség és szabadság eme korszakában.

Az elviselhetlenné vált sok adó és pénztözsérek által csekély birtokból kizaklatott szegény ember családotól nemcsak földönfutó koldussá lesz így, hanem tökéletes rabszolgájává a kegyetlen uszorásoknak.

A régebbi időben, ha megszorult a székely ember, elment jobb módú szomszédjához s kölcsön, minden kamat nélkül, kapott néhány hétre annyi pénzt, a mennyire szükség volt.

tudta, hogy növelné atyja haragját. Meny-nyi titkos könny folyt le szép arcán Andrástól, kit édes atyja tiltott tőle! Meny-nyire fájt az neki, hogy nem mondhatta el kedvesének, mily forrón, mily igazán szereti!

A falu legényei meggyűlöltek Bodoki urat felfuvalkodottsága miatt s azon törték a fejüket, hogy miként bosszullahatnak meg magukat rajta. Egy este a korcsmában, midőn épen a dologról beszélgettek, András is ott ült nagy busan egy más asztalnál s végig hallgatta, hogy mily sötét tervet forralnak Bodoki uram ellen. Gonosz szándékukat még azon éjjel végre is akarták hajtani. András tudta, hogy Bodoki uram azon a napon elutazott s csak Juliska van otthon édes anyjával. Hirtelen felkelt asztaltól s eltávozott.

Pár percz múlva Bodoki uram kertjén egy magas férfialak lopódzott be, oly csendesen, hogy neszét sem lehetett hallani. A mint a kerítésen bemászott, egyenesen a csűr felé tartott s annak háta mögött megszegettben megvonult. Kevés idő múlva ismét egy alak mászott át a kerítésen. Az előbbi a csűr mögött óvatosan felegyenesedett s úgy látszott, hogy figyel. A másik alak, a mint a kerítésen bemászott, megállt s zsebéből valamit előszedett. Ekkor zaj nélkül közeledett a csűr felé. Mikor a csűr-
höz ért, megállt. Mintha gondolkodott volna.

sége volt. Szükségét fedezte s aztán pontosan fizetett. Nem kellett váltó, kötelezvény stb. stb. De most a szomszédok, ha van néhány kamatoztatni való forintjuk, a legnagyobb uszorások. S mindez az erkölcsiség hiányára is mutat egyszersmind.

Már csak a mondottakból is eléggé világos, hogy a népen segíteni kell és pedig hamar. Legelső és legfőbb feladat lenne: a földművelő néposztály csekély birtokának fennállását biztosítani.

Biztosítani kellene pedig azt egyfelől a birtok terjedelmének meghatározása, a korlátlan feldarabolás és a megterhelés megakadályozása által, úgy, hogy eladás esetén, a míg a családtagok közül vevő akad, a föld ne adassék el idegeneknek és szabadság meg határozottan, melyik földre mennyi adósságot lehet és szabad róni; másfelől pedig a megterhelt birtokok földterhermentítésben lennének részesítendőek.

A közerkölcsiség fejlesztése tekintetéből rendezendő lenne a korcsmaügy, hogy az igen gyakran halált hozó korcsmai mérgek italok ellenőriztetnének és a szegény embernek ne legyen alkalma a korcsmárosok csalogató beszédeire gabonáját kupánként vagy néhány fillér értékű holmiját a méregért a korcsmába hordani.

Mindez pedig elérhető lenne egy országos gazdasági tanács által, melynek tagjai a vidéki gazdasági egyletek által választatnának.

Igy remélhetnők nemzetünk jobb jövőjét és felvirágzását.

Felvidéki.

Tan ü g y.

Kézdi-Vásárhely, szept. 12.

A háromszék megyei általános tanítótestület kézdi-járási köre Kézdi-Vásárhelyt, 1882. szeptember 9-én, a községi fiúiskola helyiségében rendes gyűlést tartott.

1.) A gyűlés első tárgyát az elnök-választás képezte. A beadott 21 szavazatból 20-al megválasztott elnöknek M. Székely János igazgató, ki a kör általános elnöke mellett elfoglalván elnöki székét, a bizalomért köszönetét nyilvánítt. Együttal a lelépett id. elnök Dárkó Mihály dálnoki áll. isk. igazgatónak munkásságáért köszönet szavaztatott.

2.) A mult gyűlés jegyzőkönyve felolvasatván, észrevétel nélkül hitelesített.

3.) Gyakorlati tanítást tartott Barabás Mór a közs. fiúiskola III. osztályában; a természetrajzból tanította, ismertette a fűjét.

A gyűlés e tanítást teljesen sikerültnek nyilváníttotta s Barabás Mór tagtársnak elismerését fejezte ki.

na. Ujból mozgásba hozta lábait s egyszerre azon szegletbe ért, a hol a másik alak állt még mindig mozdulatlanul. Azt nem vette észre. Ha lépett volna még egyet, összekütköztek volna. Gyufát akart gyújtani, a mi azonban már nem sikerült, mert ekkor a másik alak is megmozdult s átölelte. A gonosztevő ijedelmében elkiáltotta magát s erejét megfeszítvén, ellenfelének karjaiból kibontakozott. Ekkor megrohanták egymást s harcoztak, mint két gladiator. Egyszer egyik kerekedett felül, máskor a másik. Szitkokkal illették egymást s küzdöttek elkeseredetten. Valamelyik „gyilkos”-t kiáltott s a szomszédok a borzasztó tusa helyére futottak, hol a hatalmas ellenfelek már-már kimerültni kezdtek az óriási küzdelemben. Végre az összesereglett népnek sikerült őket szétválasztani.

A kérdezősködésekre felelt az egyik alak. Előadta, hogy néhány gazember azt tervezte, miszerint Bodoki uram csűrét meggyújtják s e gonosztevő, kire ráleste, végre is akarta hajtani a tervet, de ő szerencsésen megakadályozta a gaz tett elkövetésében. A nemeskeblű férfinban Andrást ismerték fel.

Nagy meglepetésére másnap András azt az üzenetet vette Bodoki uramtól, hogy menjen oda.

— András öcsém! — szolt Bodoki

4.) Felolvasást tartott Benkő József dálnoki tanító „Tapasztalataim” czimen.

Kartársunknak tapasztalatokban s humorban gazdag felolvasását körünk élvezettel hallgatta s végül felolvasót munkásságáért megeléjenezte.

5.) M. Székely János igazg. bírálatot olvasott fel Vajna Károlynak „Miképp tanítsuk a helyesírást a népiskolában” czimű dolgozatára.

A kör elhatározta, hogy mind a dolgozat, mind a bírálat irásának emlékkönyvébe s egyuttal jegyzőkönyvi elismerés szavaztatott mindkét tagtársnak munkásságáért.

6.) Petőfi Sándornak „A hazáról” czimű költeményét szavazta a kör éljenzése mellett Kiss Zsigmond karatnai tanító.

7.) A „Miképp lehetne a terményrajzi oktatást a gazdasági s kertészeti gyakorlatokkal kiegészíteni a népiskolában?” czimű s a központi választmány által kitűzött tétel kidolgozására vállalkozott Sipos László mátsfalvi tanító sem a gyűlésen meg nem jelent, sem dolgozatát be nem küldvén, elnök és jegyző megbizattak, hogy Sipos Lászlót szólítsák fel dolgozata beküldésére s eljárásuk eredményéről a központi választmánynak tegyenek jelentést.

8.) Az iskolai takarékpénztárnak kezelésével foglalkozó tagtársak közül tapasztalataikról jelentést tettek Erdélyi Károly és Vajna Károly.

Határozott véleményt — miután a kezeléssel alig félévig foglalkoztak csak — egyikük sem mondott, bár a jelentésből kitűnt, hogy az isk. takarékpénztárak ellen némelyek által felhozni szokott ellenérvek közül pl. lopást, csalást, irigységet, lené-
zést stb. egyikük sem tapasztalt, de jótékony hatásáról utóbbi többször meggyőződött s így inkább az isk. takarékpénztárak czélyszerűsége mellett nyilatkoztak.

9.) A könyvismertető s a pénztár átadására s megvizsgálására kiküldött, valamint a közoktatásügyi s társadalmi mozgalmak felől tájékoztató bizottságok jelentéseit körünk tudomásul véve, a bizottságoknak munkásságukért elismerését nyilváníttotta.

Több indítványnak s kevésbé fontos keblü ügyeknek elintézése s a jövő gyűlés ideje s helyének s tárgysorozatának megállapítása után elnök a gyűlést kitaró munkásságra felhívó buzdító szavai után eljén-
zés közt bezárta.

A jegyző.

Első tenyészállat-kiállítás

Kolozsvártt 1882. szeptember hó 21., 22., 23., 24. és 25. napjain a sétatéren. Rendezi az erdélyi gazdasági egylet állatkiállítási szakosztálya.

uram — engem valami sötétlelkű emberek koldussá akartak tenni. Te e gonosz szándék kivételét megakadályoztad s így jólelkűségnek köszönhetem, hogy ma családommal együtt hajléktalan nem vagyok. Mivel háláljam meg jószágodat?

— Becsületbeli kötelességet teljesítettem, Bodoki uram. Én jutalomra nem számítottam, mikor ezt tettem. Hanem, hogy az alkalmat használjam, elmondom most, azt, mi a szívemen fekszik s a mit régen akartam Bodoki uramnak megmondani, de nem mertem.

— Mondd ki bátran; én, ha lehetséges, teljesítem kívánságodat.

— Ha Bodoki uram akarja, lehetséges. Arra kérem tehát, adja nekem Juliskát.

— Hát szereted őt?

— Hogyne? Hiszen már régóta ismerjük egymást.

Ekkor eszébe jutott Bodoki uramnak Juliska magaviselete; rögtön előhívatta leányát, ki atyjának azon kérdésére, hogy szereti-e Andrást, gyöngéd elpirulással mondotta ki az „igen”-t.

— No, ha a komám fiát nem szereted, hát légy az Andrással! Legyetek boldogok! Igy jutalmazta meg Bodoki uram Bíró Andrást.

Körmös.

A kiállítás czélja lévén az erdélyrész állattenyésztés fejlesztése s emelése, a következő osztályokra terjed ki: ló-, szarvasmarha-, bival-, juh-, sertés- és baromfi.

A kiállítás naponta délelőtti 8 órától délutáni 5 óráig fog nyitva állani.

Megnyitás. Csütörtök, szeptember hó 21-én délelőtt 9 órakor a bírálók működése, délután 3—5 óráig zene, belépti díj 1 frt.

Második nap péntek, szeptember hó 22-én, a díjakat jelző táblácskák kifizetése, délután 3—5 óráig zene, belépti díj 50 kr.

Harmadik nap szombat, szept. hó 23-án délelőtt 9 órán kezdve lóvásár és lóárverés, a fogarasi állami ménes lovainak árverezése, remonda- és csikóvásárlás a cs. és kir. katonai kincstár számára. Délután 3—5 óráig zene, belépti díj 50 kr.

Negyedik nap vasárnap szept. hó 24-én délelőtt 11—1 óráig és délután 3—5 óráig zene, belépti díj 30 kr.

Ötödik nap hétfőn, szept. hó 25-én délelőtt 9 órán kezdve marha-, juh-, sertés-
vásár és árverés. Délután 3—5 óráig zene. Ugyanekkor 3—4 óráig a díjak kiosztása, 4—5 óráig a kiállítási sorsjáték húzása.

Tizenöt főnyeremény, ugymint tenyészmarha-, ló-, bival-, juh- és sertés.

Tizenöt másodrendű nyeremény, kiváló fajtájú kül- és belöldi tyukok, ludak, kacsák, füzánok, galambok stb.

Husz melléknyeremény, mely különféle hasznos állattenyésztési eszközök áll. Egy sorsjegy ára 50 kr, kapható számos kereskedésben és a helyszínen, belépti díj e napon 50 krajczár.

Katonák (ör mestertől lefelé) és gyermekek a belépti díj felét fizetik.

Allandó jegy a kiállítás egész tartamára 2 frt.

Végre szept. 25-én délután 5 órakor a kiállítás bezárta.

A kiállítási helyiségben hideg ételekről és frissítőkről gondoskodva van.

Utazási kedvezmények. Mindazon egyének, kik az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatalától Kolozsvártt a kiállítási „Allandó belépti jegy”-et — ára 2 forint és érvényes a kiállítás egész tartama alatt bárhányszor belépésre — kiváltják, a m. kir. állami vasutak összes vonalain, valamint a szamosvölgyi vasuton a rendes menetdíj egy harmadrészenek elengedésevel utazhatnak Kolozsvárra s onnan vissza, mely kedvezmény szept. hó 15-étől 30-áig tart. A jegyet és igazolványt a titkári hivatal a megrendelés vétele után azonnal megküldi.

Kolozsvártt, 1882. szept. hó 7-én.

A rendező bizottság.

Jókai, mint papjelölt.

Lapunk egyik régebbi számában „Jókai, mint papjelölt” czim alatt egy vidéki hirt közöltünk, melyben kedélyesen megvan írva, hogy abban az időben, midőn Jókai Mór koszosz irónk a székelyföldön járt, egy néhány nagyborosnyói polgár annyira föllekesült gyújtó beszédek, hogy megakarta papnak választani. E közleményt a fővárosi lapok is átvették, részint megnevezvén a forrást, részint mint eredeti hirt közölvén. Nosza, megindult erre a hecsez!

Először a nagyképpiskodó „Nemere” szolt fel ez ügyben. Dementálta e hirt és egyszersmind szokott „tisztességes” modorával 25 virgácsot utalványozott azon éretlen „siheder”-nek, ki hamis közleményeivel felülte az olvasó közönséget. Nem sokára Koncz György ur emelt szót, tövéről hegyére kimutatván, hogy a nagyborosnyói művelt közönségről nem tehető fel olyan esztelenség, hogy Jókait papnak akarta választani; vádolja a fővárosi lapokat és azok levelezőit, kik nem átalják az intelligens székely nép becsületét ily módon sárba tiporni. E nyilatkozatot megküldötte egy néhány fővárosi lapnak is. Már azt hittük, hogy ezen úgyi európai jelleglet fog ölteni, annyi mindenfélét irtak róla össze-vissza, mig végre „y” ur, a „Nemere” kézdívásárhelyi levelezője, egy roppant nevezetes felfedezést tett, hogy t. i. nem a fővárosi lapok a hibások, hanem a „Székelyföld”, mint a melyben e hír legelőször megjelent s hogy e közleménynek kétségtelenül a volt czélja, hogy a Jókai jó hírnevét kisebbitse. Y. ur egy füst alatt nem mulasztá el lapunkról is megemlékezni, a mint tette ezt minden alkalommal s mindig egyforma irigységgel és rossz indulattal. Ezen mi legkevésbé sem csodálkozunk, mert y. urnak szokása mindent gyalázni, a mi nem tőle származik s a mi felette áll; ő sötétlelkű

világgyűlölet s erre van is oka. Bejárta a világot, de sehol sem tudott hazát szerezni, sehol sem tarték meg rossz természetéért, míg végre meggyűlölve az emberiséget, hozzánk jött s kétségbeesésében beállott a „Nemere“ levelezőjének s miután ugy sincs semmi foglalkozása (ez különben nem az ő hibája), szidja azt a várost, mely őt vendégszeretőleg keblébe fogadta, s ócsárolja intézményeit, melyek érdekében soha semmit sem tett. Y. urnak lapunk ellen intézett mérges kifakadásait megszoktuk már; mindig tudomás vesszük, de értéket nem tulajdonítunk nekik.

Azon váddal szemben, mintha mi az oly sokat tárgyalt közleménnyel Jókai jó hírnevének akartunk volna ártani, vagy a kormányt akartunk volna kompromittálni oly választó kerülettel, mint Nagyborosnyó: kinyilvánítjuk, hogy e feltevés nem egyéb, mint agyrem. Senki sem tiszteli jobban nagynevű írónkat, mint mi; politikai elveivel, mint nem politikai lap, soha nem foglalkozunk s reánk nézve teljesen mindegy az, hogy ő, mint politikus, minő elveket képvisel. Mi sem Jókait, sem Nagy-Borosnyó közönségét sérteni nem akartuk s ugy hiszszük, hogy a kérdéses cikkben nincs is erről szó. Nem tudjuk felfedezni, hogy lapang a kérdéses cikkben „fajunk azon méltatlan megbélyegzése“, melyre y. urnak arczába szökött a vére. Y. ur érzékeny szívű kis magyar, neki sokszor szökken arczába a vére akkor is, mikor nem kellene; de hogy a művelt olvasó közönség e cikkben oly nagy sértést lásson a székely népre nézve, mint a milyent sokan látni vélnek, azt nem hisszük. Mert van-e abban valami lealázó, avagy megbélyegző a székely népre nézve, ha egy néhány székely atyafi egy lángelkű szónok beszédein fellelkesülve, kész volt azt azon állásra emelni, mely a faluban a legelső és legüsztebb. S ha meggondoljuk, hogy az egyszerű székely köznép papjában látja a szónokiaság legmagasabb eszményét, senki sem vonhatja kétségbe, hogy egy néhány fellelkesült atyafi (és nem N.-Borosnyó intelligenciája), félrevezetve koszorús írónk hivatása iránt, meg akarta őt papjának választani. Mi így fogtuk fel a dolgot s nem látva abban sem a nagyborosnyói intelligenciára, sem Jókaira semmi sértőt, tért engedünk lapunkban, s hogy ezen ártatlan közleményért miért szökött y. urnak vére oly nagyon arczába, arról feleljen az ő érzékeny lelke.

No, de hagyjuk ezt. Hisz nem csak nekünk hizeleg „Nemere“ kománasszony; kijut ez még a „Nemzet“-nek is, melynek nagy szerényen tanácsokkal kedveskedik. Ha sejtelmünk nem csal, azon „nagy“ férfi, ki y. jeggyel firkál a „Nemere“-nek, Lipótmezőre, vagy N.-Szebenbe készül, az ilyen „nagy“ férfiak menhelyére; mert az „Ugroncskák“-ra, „Orbán Balázskák“-ra, meg „Bartha Miklóskák“-ra vonatkozó megjegyzéseiből józan észszel egyebet nem következtethetünk.

Hálanyilvánítás.

Ő Felső Erzsébet királyné fejedelmi kegyességének ismét új bizonyosságát adta, midőn a legmagasabb nevével nevezett árvalány-nevelő intézetnek az évi zárviszámokról tett hódolat teljes jelentésünkre segélyezésű 100 (egy száz) forintot legkegyelmesebben ajándékozni méltóztatott.

Nincs elégséges erő nyelvünkben, melylyel e királyi kegyességet méltólag megköszönhezzük. Árva gyermekeink egész életükkel, mi lelkünk mélyéből kelő forró érzésünkkel mondunk áldást a legjobb királynérna s buzgóan kérjük a mindenható jó Istent, hogy drága életét az emberi élet legvégső határáig terjessze ki s minden áldással halmozza el!!

K.-Vásárhely, 1882. szept. 10.

Az árvalház kezelő bizottsága nevében
Erdélyi Károly, Br. Szentkereszty Stephanie,
h. titkár, elnök.

Mindenféle.

— A csikmegyei gazdasági egylet igazg. választmányának, valamint a kiállításat ren-

dező bizottságnak f. hó 18-án d. e. 9 órakor a szokott helyiségben tartandó ülésére van szerenésém a t. tagokat hazafias tisztelettel meghívni. Csik-Szereda, 1882. évi szept. 9. Becze Antal, egyll. és kiállítási elnök.

— Molnár György jelenleg Erzsébetvárosban Nyéki társulatánál vendégszerepel. Onnan f. hó 20-án indul el s egyenesen K.-Vásárhelyre jő 6 vendégjátékra. Előre is felhívjuk közönségünk figyelmét a sok élvezetet ígérő előadásokra. A mit Molnár tesz ez erdélyi körútjában, az unikum a magyar színészet történetében. Az elposványosodott színészet mezején még csak ő tartja fenn a magasabb színűrodalmat, a lángszellemű költők alkotásait. Ő hirdeti teljes hivatással a művészet valódi igéit, az égbe emelő gondolatokat, melyek szívet, lelket nemesítenek, oktatnak, emberiséget rontó bűnököt ostromolnak, nagy példákra buzdítanak; áldásos magot szórnak a fatyuhajtásu korban, melyben minden szép és nemes kiveszett, melyben minden magasztosabb eszme és igaz karakter gunyoslahatóság alárendítatik; mikor becsületnek lenni már nem merészkedik a tiszta erény sem. Molnár az egyedüli ma a régi nagy uttörők közül, ki a színészet jelene és jövője közt fenntartja a láncszemet, mely a magyar színészetnek még egyszeri felvirágzására vezethessen. Tanul tőle és alkotásaiból közönség úgy, mint színész egyaránt. A gondos, de ma már vándor kérésnek meg kellene szerezni és adni a támogatással a fenntartó erőnek attributumát, a megélhetést. Hogyha már személyes tekinetnek s az intendánsok gyűlölködése a nemzet által fenntartott intézettől távol tartják is, de a közvélemény ne zárjon ridegen kaput előtte! Bár köztünk székelyek közt találon megérdemelt pártfogást ő, ki szívet, lelket, 30 évi tanulmányát, a nagy költők dicső alkotásait, rajongó lelkesedéssel hozta közénk. K.-Vásárhely a székelység szíve. Fogadjuk hát a vándor tragikus azzal, hogy előadásait telt házak előtt tartassa, hisz az élvezetek, melyeket alkotásaival, rendezésével nyújt, százszorosan felülmúlják az ezért fizetett belépti díjakat. Fogadjuk Molnárt úgy, mint egy valódi művész azt megérdemli! Magunkat tiszteljük meg.

— A gyergyószentmiklósi „Rongyhasznosító egylet“ alapszabályait a belügyminiszterium 37578 sz. a. megerősítvén, az egylet f. hó 17-én délután 4 órakor tartja alakuló közgyűlést s működését jövő október hó 1-én fogja megkezdeni.

— Váradi Ferencz szintársulata jelenleg Gyó-Ditróban tart előadásokat s onnan, mint halljuk, M.-Vásárhelyre fog menni.

— Csendélet az oláh vámban. A kásóni vásár alkalmával több kézdivásárhelyi iparos csizmákat hagyott az oláh vámban, miután a vámolásnál némi nehézségek merültek fel arra nézve, hogy azok mint közönséges vagy finom gyártmányok vámoltassanak-e el. A román kormány felülvizsgálván a vitás csizmákat, elrendelte azok visszaadását. S. A. ur a benntartott csizmák átvételére bement a vámba. Egyik pénzügyőr vállalkozott, hogy egy párt azok közül megvásárol, az alku gyorsan megkötött, a pénzügyőr azonnal fel is huzta e megvett csizmákat s midőn S. ur a kialakított árt követelte, a hivatalnok vállalt, hogy lakonikusan ennyit felelt: Nuj bán: (Nincs pénz) s az eladó kénytelen volt e rövid felelettel beérni, mert nem volt, ki igazságot szolgáltatasson.

— Kászon-Altíziből értesítenek bennünket, hogy ott e hó 6-án délután két órakor tűz ütött ki s 5 családnak 12 gazdasági épülete összes természetűjeivel és ingó javaival együtt a lángok martaléka lett. A mint levelezőnk írja, a tűz szülői gondatlanságból származott, mennyiben a minden felvigyázat nélkül otthon hagyott gyermekek játéka lett okozója a nagy szerencsétlenségnek. A kár körülbelül 1856 frtra tehető. A tűz elfojtása körül nagy buzgalmat tanúsítottak Balázi Lajos országgyűlési képviselő ur és Keresztély csendőrségi őrsvezető.

— Lázencz Albert csikmegyei számve-

vőt súlyos családi gyász érte. Neje, született: Szkala Károlina f. hó 13-án életének 42 s házasságának 20-ik évében hosszabb betegség után tüdővészben elhunyt. A h. nő és szerető jó anyja elhunytát számos rokon, jó barát és ismerős fájjalja gyászoló férjével és két fiával. F. hó 15-én d. u. 3 órakor kísértük öröknugalomra a csikploezei köztemetőbe. A temetésen nagy számú részvevő közönség jelent meg a megyéből. Neki könnyű a föld, mely hűvelvét elfedte; hátramaradt övéit pedig vigasztalja az erős hit és a közrészvétel, melyel a szomorú veszteség iránt anynyian viseltetünk!

— A mint Zaboláról írják lapunknak, K. és D. urak között párbaj volt készülöben, de az ügy, mielőtt tettere került volna a dolog, békés megoldást nyert.

— A trónörökös párt ajándéka. Gróf Teleki Samunak a trónörökös párt igen értékes és díszes tárczát küldött. A tárcza előlapján felül zergefő áll, s alatta írva: »Retye-zát 1882.« Hátsó lapján pedig a trónörökös és neje sajátkezü aláírásának lenyomata.

— A csikszereadi 26-ik honv. zászlóaljhoz tartozó honvédség ellenőrzési szemléje jövő október hó 10-én tartatik meg.

— Germánizálás K.-Vásárhelyt. A napokban egy németül irt árjegyzék került kezünkbe, mely magyar kereskedésben alkalmazott magyar segéd által lett kiállítva. Erre nézve csak annyit jegyzünk meg, hogy H. ur az afféle német stílygyakorlatokat gyakorolja, ha kedve telik benne, N.-Szebenben, vagy Brassóban, de ne itt, mert K.-Vásárhelyt, e tősgyökeres magyar városban, csak magyarul értenek.

— Lapunk mai számából a „Szinház“-ról szóló tudósítás tér hiánya miatt kimaradt.

— Színházi játékrend. Vasárnap, szept. 17-én „A szépasszony kocsisa“. Új népszínmű új dalokkal, itt először. Hétfőn, 18-án semmi. Kedden, 19-én közkívánatra a „Czifra nyomorúság“, Csiky remek színműve. Szerdán, 20-án „A kornevillai harangok“. Nagy operette. Csütörtökön, 21-én „Dajka“ operette. „Beszéltsz“ vigj. s „Krisztus Pilátus előtt“. Tableaux. Munkácsi világhírű festménye után. Pénteken, 22-én semmi. Szombaton, 23-án Molnár György hírneves színművész első vendégjátékául „Othello a velencei mór“. Tragedia.

— Mutasd meg neki! Egy férj találkozik barátjával s magához hívja ebédre. Ott-hon a szalonba vezeti barátját, ő pedig a feleségéhez megy barátja jelenlétébe bejelenteni. Ekkor a szalonban várakozó a követhető párbeszédet hallja, mely a szomszéd szobában folyt le: Halk hang: Pszt, pszt! Éles hang: Neked mindig az a rossz szokásod van, hogy csak egy negyedórával előbb sem jelentet meg, hogy valakit ebédre hozasz, hozzá még azt az elődsí frátert, ki mindig a mások nyakán teng. Halk hang: Pszt, pszt! Éles hang: Már akár „pszt“, akár nem „pszt“, nekem nem kell, nincs semmi, menjen a pokolba! Halk hang: Pszt — és azt mondom neked, ő mégis itt fog ebédelni. Hiszen csak ne volna itt a szomszéd szobában, majd megmutatnám neked. A meghívott barát erre fölkel s a kulcslyukon bekijátja: „Elmegyek már. Mutasd meg neki!“ S a pörölő házaspár rendeteg ajtócsapkodást hall.

Gazdaság és kertészet.

Néhány szó komló-termelőinkhez.

Segesvár 1882. aug. 27.

Ismeretes, hogy az Erdélyben sikeresen kezdeményezett és annyira életképesnek bizonyult komlótenyésztés a m. kir. földműv., ipar- és kereskedelmi miniszter Ő nagyméltósága, báró Kemény Gábor ur figyelmét már régen magára vonta, és feltehető, hogy nevezett termelési ág ezen magas pártfogásban továbbra is részesülni fog, ha a közönség jó akaratja ez ügyben ezentul is annyira ébernek fog nyilvánulni, mint eddig.

Miután ugy a komlótenyésztés felvirágzása, mint annak lehető legnagyobb jóvelmezősége érdekünkben áll, hogy a termények minőségökben kifogástalanok legyenek, elrendelte Ő nagyméltósága, hogy járjak utána azon körülményeknek, melyek a hazai komlótenyésztésnek ártalmára lehetnek, szem előtt tartva főképen azt, hogy a vad komló, még pedig ennek him-növényei kipusztíttassanak, minden kétségen felül állván az, hogy ezen him-növények a komló elfajulását és értéktelenségét okozák.

Meggyőződtem ugyan arról, hogy a termelők legnagyobb része a veszély nagy-

ságát méltányolva, igyekeztek a him-növényeket kertjeik környezetéből lehetőleg kiirtani, de nem került ki figyelmemet, hogy az nem mindenütt történt.

Igen könnyen meg lehet pedig győződni ezen rendszabály üdvös voltáról, ha összehasonlítjuk azon komlót, melynek szomszédágában a nevezett vad növény nem található, olyannal, melynek környezetére elég gond nem fordított. Ez utóbbi esetben a komlófürtöket telve találjuk kifejelett magokkal, sőt fordul elő olyan fűrt is, melynek minden levélkéje egy — sokszor kendermag nagyságu — maggal van ellátva. Ilyen komló csak kevésbe becsültetik, és oly jövedelmet ad, mely alig fizeti meg azon fáradságot, mely termelésére fordított, de ezenkívül még azt is eredményezi, hogy az erdélyi komló hírnevét elrontja, a mit pedig ez valóban meg nem érdemel, mert a jól ápolat képes a legjobb komlófajokkal versenyezni.

Egyesek hanyagságából azonban a him-növények kipusztításában valamennyi termelőre veszély háramlik, mert egyetlenegy him-növény elegendő lehet arra, hogy sok komlóskert tágas határban megtermékenyítessék.

Próbáljuk meg és üssünk pálczával egy kifejelett virágu him-növényre és meg leszünk lepetve azon spórafelhő által, mely fel fog emelkedni. Már mérsékelt erejű szél elegendő lesz tehát arra, hogy ezen spórák messze elterjedjenek.

Világos ezek után, hogy a közönség általános jólléte megkívánja, hogy valamit cselekedjünk és hogy az ez irányban kezdeményezendő tevékenységben az összes lakosság részt vegyen. Ki kell ugyan is emelnünk, hogy ezen tevékenység nemcsak azoknak fog előnyt nyújtani, kik jelenleg bírnak komló-kertekkel, hanem azoknak is, kik felbátorítva mások eredményei által, később fognak komlótenyésztéssel foglalkozni.

Hogy melyek legyenek a foganatosítandó rendszabályok, a felett határozni mindenek előtt a komlótenyésztési egylet feladata lesz, azonban legyen megengedve, anélkül hogy a t. egylet határozatait előre befolyásolni kívánnám, mint egy hatályos szert, dijak kitűzését ajánlani olyan him-növényekért, melyek gyökerekkel hozzatnak be. A tisztelt egylet feladata lenne tovább a felett határozni, hogy mily uton fedeztetessenek az ilyen vállalat költségei.

Arra nézve, hogy a népek, mely elő-re láthatólag élénken fog érdeklődni a kitűzött díjak iránt, alkalma legyen a kiirtandó növényt megismerni, célszerűnek tartanám azt, hogy egy példány üveg és keret alatt a város- vagy helység háza kapuja elé kitétessék.

A t. cz. komlótermelők figyelmét néhány elődi állatra is kívánnám irányozni, melyeknek jelenlétét én itt Segesváron képes voltam konstatálni és melyek a komló-növényben tetemes kárt tehetnek.

Az egyik fereg (a németek Hirszünslernek nevezik), mely befuródik a növény szárába és velejét elpusztítva, a növény hossz tengelye irányában mindig tovább mászik. Azon helyeken, a hol göcsök vannak, az állat rendesen elhagyja a növényt, de csak, hogy a göcs felett ismét bele-furódjék.

Ezen fereg jelenléte könnyen felismerhető, mert a száron nagy lyukak találhatók, melyeknek szélei meglehetősen távolosságra meg vannak rongálva és barnásan elszinesedve. Azon célból, hogy ezen fereg elszaporodását jövő évre megakadályozzuk, legjobb a növényt igen közel gyökeréhez lementszeni és elégetni. Így aztán természetesen elpusztul a fereg, a hamu pedig, mint legjobb trágyaszor, a kertben marad.

Miután azonban ezen fereg (színe szürkés, feje barna) a komlórudak hasadékaiban is szokott fészkelni, ajánlatos, ezen rudakat égő kén gőzének kitenni, mi igen könnyen eszközölhető. Szokásos lévén itt a komlórudakat aratás után pyramis alakban felállítani, nem kell egyebet tenni, mint a komlórudak által képezett képezett sátorban nagyobb mennyiségű kén elégetni.

Lehet egyébiránt a rudakat oltott mészdalonon is áthuzni, mire a fereg szintén el fog pusztulni.

A komlófürtökben is találni néha elős-dieket. Ezen elős-diek is gyakran komolyan veszélyeztetik a komlót, mindfogva ezek ellen is idejekorán intézkedni kell. Ha ilyenek jelenlétét a komlófürtökben észreveszszük, célszerű az ültetvény több helyén nagyobb mennyiségű kén elégetni.

Elegendő lehet azonban néha, a meg-támadt növényre egy nem nagyon erős vizsugarat bocsátani, mert többen tapasztalták, hogy ezen állatok erős eső után eltűntek.

(Vége következik.)

Dr. Lieberman Léó,
tanár.

szabad megfélekednünk a nép erkölcsi fejlesztéséről sem.

Tagadhatatlan, hogy a jelenkori társadalmi nyomornak főforrását éppen a köz-erkölcsiség hiányában ismerjük fel. Igen, hiányzik nemzetünkben azon közerkölcsiség, mely a közviszonyokra nézve teljes érvény-nyel bírván, az uzsora és pénzhatalom szédelgéseinek védtelenül odadobott néposztályokat a pusztulástól megmentené.

Hejh, bizony régebben jobb világ volt, mint most, mert minden másképpen volt, főképp nálunk, székelyeknél — szokták mondani napjainkban.

Ugy van. De akkor nem volt még szabad tőke, szabad ipar, szabad kereskedelem. Akkor nem mondták a szabadság hívei, hogy „ha az egyik gazda nem tud megélni birtokán, menjen a birtok más kezre, hisz az ugyis mindegy”. A fiscus meg nem mondta rá, hogy „ugy van, mert a mi a fő, az adótárgy, megmarad”.

Szerbiában nem kerülhet megzabolás és végrehajtás alá a telkes gazda háza, belsősege s néhány hold földje, valamint gazdasági szerszáma, vetőmagja és élelme, sőt ha mégis kénytelenítettnek gazdaságának egy részét eladni, ő maga jelöli ki azt. És nálunk a pártát is kihúzzák a végrehajtók a haldokló beteg feje alól.

Arról van gondoskodva, hogy a tisztviselő és egyéb rendes kézpénzbeli fizetést huzó egyéneknek bizonyos összegig szabad csak megzabololni a fizetést, mert „az embernek élni kell”, de a szegény földművelőn a magánjogi követeléseket kénytelen szigorral fel lehet hajtani.

Midőn a tisztviselő fizetését lefoglalják és elveszik, nem fosztják meg képességeitől, szellemi készségétől, a mivel kenyérért keresi; de mikor elveszik a szegény földművelőnek azon csekély birtokát, néhány darab földjét, mely után számos tagból álló családjának élnie kellene, éppen anynyi, mintha a tisztviselőnek tartozás fejében a fejét vágnák le.

S itt félreértés kikerülése végett megjegyzem, hogy ezen összevetést csak azért hozám fel, hogy kitűnjék, miszerint a mi egyikre nézve igazságos és jogos, az a másikkra nézve is igazságos és jogos kellene, hogy legyen a testvériség, egyenlőség és szabadság eme korszakában.

Az elviselhetlenné vált sok adó és pénztözsérek által csekély birtokból kizaklatott szegény ember családotól nemcsak földönfutó koldussá lesz így, hanem tökéletes rabszolgájává a kegyetlen uzsorásoknak.

A régebbi időben, ha megszorult a székel ember, elment jobb módú szomszédjához s kölcsön, minden kamat nélkül, kapott néhány hétre annyi pénzt, a mennyire szük-

sége volt. Szükségét fedezte s aztán pontosan fizette. Nem kellett váltó, kötelezvény stb. stb. De most a szomszédok, ha van néhány kamatoztatni való forintjuk, a legnagyobb uzsorások. S mindez az erkölcsiség hiányára is mutat egyszersmind.

Már csak a mondottakból is eléggé világos, hogy a népen segíteni kell és pedig hamar. Legelső és legfőbb feladat lenne: a földművelő néposztály csekély birtokának fennállítását biztosítani.

Biztosítani kellene pedig azt egyfelől a birtok terjedelmének meghatározása, a korlátlan feldarabolás és a megterhelés megakadályozása által, ugy, hogy eladás esetén, a míg a családtagok közül vevő akad, a föld ne adassék el idegeneknek és szabadság meg határozottan, melyik földre mennyi adósságot lehet és szabad róni; másfelől pedig a megterhelt birtokok földterhermentesítésben lennének részesítendőek.

A közerkölcsiség fejlesztése tekintetéből rendezendő lenne a keresmaügy, hogy az igen gyakran halált hozó keresmai mérges italok ellenőriztetnének és a szegény embernek ne legyen alkalma a keresmárosok csalogató beszédeire gabonáját kupánként vagy néhány fillér értékű holmiját a méregért a keresmába hordani.

Mindez pedig elérhető lenne egy országos gazdasági tanács által, melynek tagjai a vidéki gazdasági egyletek által választatnának.

Igy remélhetnők nemzetünk jobb jövőjét és felvirágzását. **Felvidéki.**

T a n ü g y.

Kézdi-Vásárhely, szept. 12.

A háromszékmegyei általános tanítótestület kézdi-járási köre Kézdi-Vásárhelyt, 1882. szeptember 9-én, a községi fiúiskola helyiségében rendes gyűlést tartott.

1.) A gyűlés első tárgyát az elnök-választás képezte. A beadott 21 szavazatból 20-al megválasztott elnöknek M. Székely János igazgató, ki a kör általános éljenzése mellett elfoglalván elnöki széket, a bizalomért köszönetét nyilvánította.

Együttal a lelépett id. elnök D a r k ó Mihály dálnoki áll. isk. igazgatónak munkásságáért köszönet szavaztatott.

2.) A múlt gyűlés jegyzőkönyve felolvasatván, észrevétel nélkül hitelesített.

3.) Gyakorlati tanítást tartott Barabás Mór a közs. fiúiskola III. osztályában; a természetrajzból tanította, ismertetve a fűrt.

A gyűlés e tanítást teljesen sikerültnek nyilvánította s Barabás Mór tagtársnak elismerését fejezte ki.

na. Ujból mozgásba hozta lábait s egyszerre azon szegletbe ért, a hol a másik alak állt még mindig mozdulatlanul. Azt nem vette észre. Ha lépett volna még egyet, összekötte volna. Gyufát akart gyújtani, a mi azonban már nem sikerült, mert ekkor a másik alak is megmozdult s átölelte. A gonosztevő ijedelmében elkiáltotta magát s erejét megfeszítvén, ellenfelének karjaiból kibontakozott. Ekkor megrohanták egymást s harezoltak, mint két gladiator. Egyszer egyik kerekedett felül, máskor a másik. Szitkokkal illeték egymást s küzdöttek elkeseredetten. Valamelyik „gyilkos”-t kiáltott s a szomszédok a borzasztó tusa helyére futottak, hol a hatalmas ellenfelek már-már kimerülni kezdtek az óriási küzdelemben. Végre az összesereglett népnek sikerült őket szétválasztani.

A kérdezősködésekre felelt az egyik alak. Előadta, hogy néhány gazember azt tervezte, miszerint Bodoki uram csűrét meggyújtják s e gonosztevő, kire rálesett, végre is akarta hajtani a tervet, de ő szerencsésen megakadályozta a gaz tett elkövetésében. A nemeskeblű férfiuban Andrást ismerték fel.

Nagy meglepetésére másnap Andrást azt az üzenetet vette Bodoki uramtól, hogy menjen oda.

— Andrást öcsém! — szólott Bodoki

4.) Felolvasást tartott Benkő József dálnoki tanító „Tapasztalataim” czimen.

Kartársunknak tapasztalatokban s humorban gazdag felolvasását körünk élvezettel hallgatta s végül felolvasót munkásságáért megéljenzte.

5.) M. Székely János igazg. bírálatot olvasott fel Vajna Károlynak „Miképp tanítsuk a helyesírást a népiskolában” czimű dolgozatára.

A kör elhatározta, hogy mind a dolgozat, mind a bírálat irassék emlékkönyvbe s egyuttal jegyzőkönyvi elismerés szavaztatott mindkét tagtársnak munkásságáért.

6.) Petőfi Sándornak „A hazáról” czimű költeményét szavalta a kör éljenzése mellett Kiss Zsigmond karatnai tanító.

7.) A „Miképp lehetne a terményrajzi oktatást a gazdasági s kertészeti gyakorlatokkal kiegészíteni a népiskolában?” czimű s a központi választmány által kitűzött tétel kidolgozására vállalkozott Sipos László mátsfalvi tanító sem a gyűlésen meg nem jelent, sem dolgozatát be nem küldvén, elnök és jegyző megbizattak, hogy Sipos Lászlót szólítsák fel dolgozata beküldésére s eljárásuk eredményéről a központi választmánynak tegyenek jelentést.

8.) Az iskolai takarékpénztárnak kezelésével foglalkozó tagtársak közül tapasztalataikról jelentést tettek Erdélyi Károly és Vajna Károly.

Határozott véleményt — miután a kezeléssel alig félévig foglalkoztak csak — egyikök sem mondott, bár a jelentésből kitűnt, hogy az isk. takarékpénztárak ellen némelyek által felhozni szokott ellenérvek közül pl. lopást, csalást, irigységet, lené- zést stb. egyikök sem tapasztalt, de jótékony hatásáról utóbbi többször meggyőződött s így inkább az isk. takarékpénztárak czélszerűsége mellett nyilatkoztak.

9.) A könyvismertető s a pénztár átadására s megvizsgálására kiküldött, valamint a közoktatásügyi s társadalmi mozgalmak felől tájékoztató bizottságok jelentéseit körünk tudomásul véve, a bizottságoknak munkásságukért elismerését nyilvánította.

Több indítványnak s kevésbé fontos keblü ügyeknek elintézése s a jövő gyűlés ideje s helyének s tárgysorozatának megállapítása után elnök a gyűlést kitartó munkásságra felhívó buzdító szavai után éljen- zés közt bezárta.

A jegyző.

Első tenyészállat-kiállítás

Kolozsvárt 1882. szeptember hó 21., 22., 23., 24. és 25. napjain a sétatéren. Rendezi az erdélyi gazdasági egylet állatkiállítási szakosztálya.

uram — engem valami sötétlelkű emberek koldussá akartak tenni. Te e gonosz szándék kivételét megakadályoztad s így jólelkűségednek köszönhetem, hogy ma családommal együtt hajléktalan nem vagyok. Mivel háláljam meg jótevéteket?

— Becsületbeli kötelességet teljesítettem, Bodoki uram. Én jutalomra nem számítottam, mikor ezt tettem. Hanem, hogy az alkalmat használjam, elmondom most, azt, mi a szívemen fekszik s a mit régen akartam Bodoki uramnak megmondani, de nem mertem.

— Mondd ki bátran; én, ha lehetséges, teljesítem kívánságodat.

— Ha Bodoki uram akarja, lehetséges. Arra kérem tehát, adja nekem Juliskát.

— Hát szereted őt?

— Hogyne? Hiszen már régóta ismerjük egymást.

Ekkor eszébe jutott Bodoki uramnak Juliska magaviselete; rögtön előhívatta leányát, ki atyjának azon kérdésére, hogy szereti-e Andrást, gyöngéd elpirulással mondotta ki az „igen”-t.

— No, ha a komám fiát nem szereted, hát légy az Andrással! Legyetek boldogok!

Igy jutalmazta meg Bodoki uram Bíró Andrást.

Körmös.

A kiállítás czélja lévén az erdélyi állattenyésztés fejlesztése s emelése, a következő osztályokra terjed ki: ló-, szarvasmarha-, bival-, juh-, sertés- és baromfi.

A kiállítás naponta délelőtti 8 órától délutáni 5 óráig fog nyitva állani.

Megnyitás. Csütörtök, szeptember hó 21-én délelőtt 9 órakor a bírálók működése, délután 3—5 óráig zene, belépti díj 1 frt.

Második nap péntek, szeptember hó 22-én, a díjakat jelző tábláskák kifüggesztése, délután 3—5 óráig zene, belépti díj 50 kr.

Harmadik nap szombat, szept. hó 23-án délelőtt 9 óráig kezdve lóvásár és lóárverés, a fogarasi állami ménes lovainak árverezése, remonda- és csikóvásárlás a cs. és kir. katonai kincstár számára. Délután 3—5 óráig zene, belépti díj 50 kr.

Negyedik nap vasárnap szept. hó 24-én délelőtt 11—1 óráig és délután 3—5 óráig zene, belépti díj 30 kr.

Ötödik nap hétfőn, szept. hó 25-én délelőtt 9 óráig kezdve marha-, juh-, sertés- és árverés. Délután 3—5 óráig zene. Ugyanez 3—4 óráig a díjak kiosztása, 4—5 óráig a kiállítási sorsjáték húzása.

Tizenöt főnyeremény, ugymint tenyészmarha-ló-, bival-, juh- és sertés.

Tizenöt másodrendű nyeremény, kiváló fajtajú kül- és belföldi tyukok, ludak, kacsák, fácánok, galambok stb.

Husz melléknyeremény, mely különféle hasznos állattenyésztési eszközökből áll.

Egy sorsjegy ára 50 kr, kapható számos kereskedésben és a helyszínen, belépti díj e napon 50 krajczár.

Katonák (örömetől lefelé) és gyermekek a belépti díj felét fizetik.

Állandó jegy a kiállítás egész tartamára 2 frt.

Végre szept. 25-én délután 5 órakor a kiállítás bezárta.

A kiállítási helyiségben hideg ételekről és frissítőkről gondoskodva van.

Utazási kedvezmények. Mindazon egyének, kik az erdélyi gazdasági egylet titkári hivatalától Kolozsvárra a kiállítási „Állandó belépti jegy”-et — ára 2 forint és érvényes a kiállítás egész tartama alatt bárhányzori belépésre — kiváltják, a m. kir. állami vasutak összes vonalain, valamint a szamosvölgyi vasuton a rendes menetdíj egy harmadrészenek elengedésével utazhatnak Kolozsvárra s onnan vissza, mely kedvezmény szept. hó 15-étől 30-áig tart. A jegyet és igazolványt a titkári hivatal a megrendelés vétele után azonnal megküldi.

Kolozsvárt, 1882. szept. hó 7-én.

A rendező bizottság.

Jókai, mint papjelölt.

Lapunk egyik régebbi számában „Jókai, mint papjelölt” czim alatt egy vidéki hirt közöltünk, melyben kedélyesen megvan írva, hogy abban az időben, midőn Jókai Mór koszorús írónk a székelyföldön járt, egy néhány nagyborosnyói polgár annyira föllekesült gyújtó beszédek, hogy meg akarta papnak választani. E közleményt a fővárosi lapok is átvették, részint megnevezvén a forrást, részint mint eredeti hirt közölvén. Nosza, megindult erre a heccöz!

Először a nagykepűsködő „Nemere” szólalt fel ez ügyben. Dementálta e hirt és egyszersmind szokott „tisztességes” modorával 25 virgácsot utalványozott azon éretlen „siheder”-nek, ki hamis közleményeivel felületi az olvasó közönségét. Nem sokára Koncz György ur emelt szót, tövére hegyére kimutatván, hogy a nagyborosnyói művelt közönségről nem tehető fel olyan esztelenség, hogy Jókait papnak akarta választani; vádolja a fővárosi lapokat és azok levelezőit, kik nem átlálják az intelligens székel nép becsületét ily módon sárba tiporni. E nyilatkozatot megküldötte egy néhány fővárosi lapnak is. Már azt hittük, hogy ezen ügy európai jelleget fog ölteni, annyi mindenfelét írtak róla össze-vissza, míg végre „y” ur, a „Nemere” kézdivásárhelyi levelezője, egy roppant nevezetes felfedezést tett, hogy t. i. nem a fővárosi lapok a hibások, hanem a „Székelyföld”, mint a melyben e hír legelőször megjelent s hogy e közleménynek kétségtelenül a volt czélja, hogy a Jókai jó hírnevét kisebbitse. Y. ur egy füst alatt nem mulasztá el lapunkról is megemlékezni, a mint tette ezt minden alkalommal s mindig egyforma irigységgel és rossz indulattal. Ezen mi legkevésbé sem csodálkozunk, mert y. urnak szokása mindent gyalázni, a mi nem tőle származik s a mi felette áll; ő sötétlelkű

világyülölő s erre van is oka. Bejárta a világot, de sehol sem tudott hazát szerezni, sehol sem türték meg rossz természetéért, míg végre meggyülölve az emberiséget, hozzánk jött s kétségbeesésében beállott a „Nemere” levelezőjének s miután úgy sincs semmi foglalkozása (ez különben nem az ő hibája), szidja azt a várost, mely őt vendégszeretőleg keblébe fogadta, s ócsárolja intézményeit, melyek érdekében soha semmit sem tett. Y. urnak lapunk ellen intézett mérges kifakadásait megszoktuk már; mindig tudomásul vesszük, de értéket nem tulajdonítunk nekik.

Azon váddal szemben, mintha mi az oly sokat tárgyalt közleménnyel Jókai jó hírnevének akartunk volna árani, vagy a kormányt akartuk volna kompromittálni oly választó kerülettel, mint Nagyborosnyó: kinyilvánítjuk, hogy e feltevés nem egyéb, mint agyrem. Senki sem tiszteli jobban nagynevű irónkat, mint mi; politikai elveivel, mint nem politikai lap, soha nem foglalkoztunk s reánk nézve teljesen mindegy az, hogy ő, mint politikus, minő elveket képvisel. Mi sem Jókait, sem Nagy-Borosnyó közönségét sérteni nem akartuk s úgy hiszünk, hogy a kérdéses cikkben nincs is erről szó. Nem tudjuk felfedezni, hogy lap-pang a kérdéses cikkben „fajunk azon méltatlan megbélyegzése”, melyre Y. urnak arczába szökött a vére. Y. ur érzékeny szívű kis magyar, neki sokszor szokken arczába a vére akkor is, mikor nem kellene; de hogy a művelt olvasó közönség e cikkben oly nagy sértést lásson a székely népre nézve, mint a milyent sokan látni vélnek, azt nem hisszük. Mert van-e abban valami lealázó, avagy megbélyegző, a székely népre nézve, ha egy néhány székely atyafi egy lángelkü szónok beszédein fellelkesülve, kész volt azt azon állásra emelni, mely a faluban a legelső és legutiszteltebb. S ha meggondoljuk, hogy az egyszerű székely köznép papjában látja a szónokiság legmagasabb eszményét, senki sem vonhatja kétségbe, hogy egy néhány fellelkesült atyafi (és nem N.-Borosnyó intelligenciája), félrevezetettve szoros irónk hivatása iránt, meg akarta őt papjának választani. Mi így fogtuk fel a dolgot s nem látva abban sem a nagyborosnyói intelligenciára, sem Jókaira semmi sértőt, tért engedünk lapunkban, s hogy ezen ártatlan közleményért miért szökött Y. urnak vére oly nagyon arczába, arról feleljen az ő érzékeny lelke.

No, de hagyjuk ezt. Hisz nem csak nekünk hizeleg „Nemere” komámasszony; kijut ez még a „Nemzet”-nek is, melynek nagy szerényen tanácsokkal kedveskedik. Ha sejtelmünk nem csal, azon „nagy” férfi, ki Y. jeggyel írta a „Nemere”-nek, Lipótmezőre, vagy N.-Szebenbe készül, az ilyen „nagy” férfiak menhelyére; mert az „Ugroncskák”-ra, „Orbán Balázskák”-ra, meg „Bartha Miklóskák”-ra vonatkozó megjegyzéseiből józan észszel egyebet nem következtethetünk.

Hálanyilváníítás.

Ő Felsége Erzsébet királyné fejedelmi kegyességének ismét új bizonyosságát adta, midőn a legmagasabb nevével nevezett árvaléány-nevelő intézetnek az évi zárvisz-gálatokról tett hódolatteljes jelentésünkre segélyezésül 100 (egy száz) forintot legkegyelmesebben ajándékozni méltóztatott.

Nincs elégséges erő nyelvünkben, melylyel e királyi kegyességet méltólag megköszönhessük. Árva gyermekeink egész életükkel, mi lelkünk mélyéből kelő forró érzésünkel mondunk áldást a legjobban királynéra s buzgón kérjük a mindenható jó Istent, hogy drága életét az emberi élet legvégső határáig terjessze ki s minden áldással halmozza el!!

K.-Vásárhely, 1882. szept. 10.

Az árvalház kezelő bizottsága nevében
Erdélyi Károly, Br. Szentkeresztly Stephanie,
h. titkár. elnök.

Mindenféle.

— A csikmegyei gazdasági egylet igazg. választmányának, valamint a kiállítást ren-

dező bizottságnak f. hó 18-án d. e. 9 óra-kor a szokott helyiségben tartandó ülésére van szerencsém a t. tagokat hazafias tisztel-lettel meghívni. Csik-Szereda, 1882. évi szept. 9. Becze Antal, egyt. és kiállítási elnök.

— **Molnár György** jelenleg Erzsébet-városban Nyéki társulatánál vendégszerepel. Onnan f. hó 20-án indul el s egyenesen K.-Vásárhelyre jő 6 vendégjátékra. Előre is felhívjuk közönségünk figyelmét a sok élvezetet ígérő előadásokra. A mit Molnár tesz ez erdélyi körútjában, az unikum a magyar színészet történetében. Az elpos-ványosodott színészet mezején még csak ő tartja fenn a magasabb színírodalmat, a lángszellemű költők alkotásait. Ő hirdeti teljes hivatással a művészet valódi igéit, az égbe emelő gondolatokat, melyek szívet, lelket nemesítenek, oktatnak, emberiséget rontó bűnököt ostromoznak, nagy példákra buzdítanak; áldásos magot szórnak a faty-buzhajtásu korban, melyben minden szép és nemes kiveszett, melyben minden ma-gasztosabb eszme és igaz karakter gunyos hahotával leordíttatik; mikor becsületese-nek lenni már nem merészkedik a tiszta erény sem. Molnár az egyedüli ma a régi nagy uttörők közül, ki a színészet jelene és jövője közt fenntartja a láncszemet, mely a magyar színészetnek még egyszeri felvirágzására vezethessen. Tanul tőle és alkotásaiból közönség úgy, mint színész egyaránt. A gondos, de ma már vándor ker-tésznek meg kellene szerezni és adni a tá-mogatással a fenntartó erőnek attributumát, a megélhetést. Hogyha már személyes te-kintetek s az intendánsok gyűlölködése a nemzet által fenntartott intézettől távol tartják is, de a közvélemény ne zárjon ri-degen kaput előtte! Bár köztünk székelyek közt találjon megérdemelt pártfogást ő, ki szívét, lelkét, 30 évi tanulmányát, a nagy költők diós alkotásait, rajongó lelkesedés-sel hozta közénk. K.-Vásárhely a székely-ség szíve. Fogadjuk hát a vándor tragikus-t azzal, hogy előadásait telt házak előtt tart-hassa, hisz az élvezetek, melyeket alkotá-saival, rendezésével nyújt, százszorosan fe-lülmulják az ezért fizetett belépti díjakat. Fogadjuk Molnárt úgy, mint egy valódi művész azt megérdemli! Magunkat tisztel-jük meg.

— A **gyergyószentmiklósi** „Rongyhasz-nosító egylet” alapszabályait a belügymi-niszterium 37578 sz. a. megerősítvén, az egylet f. hó 17-én délután 4 órakor tartja alakuló közgyűlést s működéséért jövő ok-tóber hó 1-én fogja megkezdeni.

— **Várdi Ferencz** szintársulata jelen-leg Gyó-Ditróban tart előadásokat s onnan, mint halljuk, M.-Vásárhelyre fog menni.

— **Csendélet az oláh vámban.** A kásoni vásár alkalmával több kődivásárhelyi ipa-ros csizmákat hagyott az oláh vámban, miután a vámolásnál némi nehézségek me-rültek fel arra nézve, hogy azok mint kö-zönséges vagy finom gyártmányok vámol-tassanak-e el. A román kormány felülviz-gálván a vitás csizmákat, elrendelte azok visszaadását. S. A. ur a benntartott csiz-mák átvételére bement a vámba. Egyik pénzügyőr vállalkozott, hogy egy párt azok közül megvásárolja, az alku gyorsan meg-kötetett, a pénzügyőr azonnal fel is huzta e megvett csizmákat s midőn S. ur a kial-kudott árt követelte, a hivatalnok vállalt vont s lakonikusan ennyit felelt: Nuj bá: (Nincs pénz) s az eladó kénytelen volt e rövid felelettel beérni, mert nem volt, ki igazságot szolgáltatson.

— **Káson-Altíz**ből értesítenek bennün-keket, hogy ott e hó 6-án délután két órakor tűz ütött ki s 5 családnak 12 gazdasági épülete összes terményeivel és ingó javai-val együtt a lángok martaléka lett. A mint levelezőnk írja, a tűz szülői gondatlanság-ból származott, mennyiben a minden felvi-gyázat nélkül otthon hagyott gyermekek játéka lett okozója a nagy szerencsétlen-ségnek. A kár körülbelül 1856 frtra tehető. A tűz elfojtása körül nagy buzgalmat tanu-sítottak Balázi Lajos országyűlési képvi-selő ur és Keresztély csendőrségi őrsvezető.

— **Lárencz Albert** csikmegyei számvé-

vőt súlyos családi gyász érte. Neje, szüle-tett: Szkalla Károly f. hó 13-án életé-szek 42 s házasságuknak 20-ik évében hosz-nak betegség után tüdővészben elhunyt. A h nő és szerető jó anyja elhunytát számos rokon, jó barát és ismerős fájlatja gyá-szoló férjével és két fiával. F. hó 15-én d. u. 3 órakor kísértük öröknugalomra a csiktaploczai köztemetőbe. A temetésen nagy számu részvevő közönség jelent meg a megyéből. Neki könnyű a föld, mely hü-velyét elfedte; hátramaradt övéit pedig vi-gasztalja az erős hit és a közrészvét, mely-lyel a szomorú veszteség iránt annyian viseltetünk!

— **A mint Zaboláról írják lapunknak,** K. és D. urak között párbaj volt készülöben, de az ügy, mielőtt tette rekerült volna a do-log, békés megoldást nyert.

— **A trónörökös párt ajándéka.** Gróf Te-leki Samunak a trónörökös párt igen értékes és díszes tárczát küldött. A tárcza előlap-ján felül zergefő áll, s alatta írva: »Retye-zát 1882.« Hátsó lapján pedig a trónörökös és neje sajátkezü aláírásának lenyomata.

— **A csikszeredei** 26-ik honv. zászlóalj-hoz tartozó honvédség ellenőrzési szemléje jövő október hó 10-én tartatik meg.

— **Germanizálás K.-Vásárhelyt.** A na-pokban egy németül irt árjegyzék került kezünkbe, mely magyar kereskedésben al-kalmazott magyar segéd által lett kiállítva. Erre nézve csak annyit jegyzünk meg, hogy H. ur az afféle német stílyakorla-tokat gyakorolja, ha kedve telik benne, N.-Szebenben, vagy Brassóban, de ne itt, mert K.-Vásárhelyt, e tősgyökeres ma-gyar városban, csak magyarul értenek.

— **Lapunk** mai számából a „Színház”-ról szóló tudósítás tér hiánya miatt kimaradt.

— **Színházi játékrend.** Vasárnap, szept. 17-én „A szépasszony kocsisa”. Új népszínmű új dalokkal, itt először. Hétfőn, 18-án semmi. Kedden, 19-én közívánatra a „Czifra nyomorúság”, Csiky remek színműve. Szerdán, 20-án „A kornevil-lei harangok”. Nagy operette. Csü-törtökön, 21-én „Dajka” operette, „Be-csületszó” vigj. s „Krisztus Pilátus előtt”. Tableaux. Munkácsi világhírű fest-ménye után. Pénteken, 22-én semmi. Szom-baton, 23-án Molnár György hírneves szin-művész első vendégjátékául „Othello a velencei mór”. Tragedia.

— **Mutasd meg neki!** Egy férj találko-zik barátjával s magához hívja ebédre. Ot-ton a szalonba vezeti barátját, ő pedig a feleségéhez megy barátja jelenlétét beje-lenten. Ekkor a szalonban várakozó a kö-vetkező párbeszédet hallja, mely a szom-széd szobában folyt le: Halk hang: Pszt, pszt! Éles hang: Neked mindig az a rossz szokásod van, hogy csak egy negyedórá-val előbb sem jelentetted be, hogy valakit ebédre hozasz, hozzá még azt az elődsi frá-tert, ki mindig a mások nyakán teng. Halk hang: Pszt, pszt! Éles hang: Már akár „pszt, akár nem „pszt, nekem nem kell, nincs semmi, menjen a pokolba! Halk hang: Pszt — és azt mondom neked, ő mégis itt fog ebédelni. Hiszen csak ne volna itt a szomszéd szobában, majd megmutatnám neked. A meghívott barát erre fölkel s a kuleslyukon beköltözik: „Elmegyek már. Mu-tasd meg neki!” S a pörölő házaspár ren-geteg ajtócsapkodást hall.

Gazdaság és kertészet.

Néhány szó komló-termelőinkhez.

Segesvár 1882. aug. 27.

Ismeretes, hogy az Erdélyben sikere-sen kezdeményezett és annyira életképes-nek bizonyult komlótenyésztés a m. kir. földmiv., ipar- és kereskedelmi miniszter Ó nagyméltósága, báró Kemény Gábor ur figyelmét már régen magára vonta, és fel-tehető, hogy nevezett termelési ág ezen magas pártfogásban továbbra is részesülni fog, ha a közönség jó akarata ez ügyben ezentul is annyira ébernek fog nyilvánulni, mint eddig.

Miután úgy a komlótenyésztés felvi-rágása, mint annak lehető legnagyobb jó-vedelmezősége érdekében áll, hogy a ter-mények minőségökben kifogástalanok le-gyenek, elrendelte Ó nagyméltósága, hogy járjak utána azon körülményeknek, melyek a hazai komlótenyésztésnek ártalmára le-hetnek, szem előtt tartva főképen azt, hogy a vad komló, még pedig ennek him-növé-nyei kipusztíttassanak, minden kétségen fe-lül állván az, hogy ezen him-növények a komló elfajulását és értéktelenítését okoz-zák.

Meggyőződtem ugyan arról, hogy a termelők legnagyobb része a veszély nagy-

ságát méltányolva, igyekeztek a him nö-vényeket kertjeik környezetéből lehetőleg kiirtani, de nem kerülte ki figyelmemet. hogy az nem mindenütt történt.

Igen könnyen meg lehet pedig győ-ződni ezen rendszabály üdvös voltáról, ha összehasonlítjuk azon komlót, melynek szomszédságában a nevezett vad növény nem található, olyannal, melynek környe-zetére elég gond nem fordítottatott. Ez utóbbi esetben a komlófűrtöket telve találjuk kifejlett magokkal, sőt fordul elő olyan fűrt is, melynek minden levélkéje egy — sokszor kendermag nagyságu — maggal van ellátva. Ilyen komló csak kevésre becsültetik, és oly jóvedelmét ad, mely alig fizeti meg azon fáradságot, mely termelésére fordítottat, de ezenkívül még azt is eredményezi, hogy az erdélyi komló hírnevét elrontja, a mit pedig ez valóban meg nem érdemel, mert a jól ápolt képes a legjobb komlófajokkal versenyezni.

Egyesek hanyagságából azonban a himnövények kipusztításában valamennyi termelőre veszély hármlik, mert egyetlen egy himnövény elegendő lehet arra, hogy sok komlóskert tágas határban megter-mékenyíttessék.

Próbáljuk meg és üssünk pálczával egy kifejlett virágu himnövényre és meg leszünk lepelve azon spórafelhő által, mely fel fog emelkedni. Már méréseket erejű szél elegendő lesz tehát arra, hogy ezen spó-rák messze elterjedjenek.

Világos ezek után, hogy a közönség általános jólléte megkívánja, hogy valamit cselekedjünk és hogy az ez irányban kezdeményezendő tevékenységben az ösz-szes lakosság részt vegyen. Ki kell ugyan-is emelnünk, hogy ezen tevékenység nem-csak azoknak fog előnyt nyújtani, kik je-lenleg birnak komló-kertekkel, hanem azoknak is, kik felbátorítva mások eredmé-nyei által, később fognak komlótenyésztés-sel foglalkozni.

Hogy melyek legyenek a foganatosít-andó rendszabályok, a felett határozni mindenek előtt a komlótenyésztési egylet feladata lesz, azonban legyen megengedve, anélkül hogy a t. egylet határozatait előre befolyásolni kívánnám, mint egy hatályos szert, dijak kifizetését ajánlani olyan himnö-vényekért, melyek gyökerekkel hoztatnak be. A tisztelt egylet feladata lenne tovább a felett határozni, hogy mily uton fedeztes-senek az ilyen vállalat költségei.

Arra nézve, hogy a népnek, mely elő-re láthatólag élénken fog érdeklődni a ki-üzött dijak iránt, alkalmá legyen a kiir-tandó növényt megismerni, célszerűnek tartanám azt, hogy egy példány üveg és keret alatt a város- vagy helység háza ka-puja elé kitetessék.

A t. cz. komlótermelők figyelmét ne-hány elődi állatra is kívánnám irányozni, melyeknek jelenlétét én itt Segesváron ké-pes voltam konstatálni és melyek a komló-növényben tetemes kárt tehetnek.

Az egyik fereg (a németek Hirsezüns-lernek nevezik), mely befuródik a növény szárába és velejt elpusztítva, a növény hossz tengelye irányában mindig tovább mászik. Azon helyeken, a hol göcsök van-nak, az állat rendszeren elhagyja a növényt, de csak, hogy a göcs felett ismét bele-furódjék.

Ezen fereg jelenléte könnyen felis-merhető, mert a száronak nagy lyukak ta-lálhatók, melyeknek szélei meglehetősen tá-lóságra meg vannak rongálva és barnásan elszinesedve. Azon czéltől, hogy ezen fé-reg elszaporodását jövő évre megakadá-lyozzuk, legjobb a növényt igen közel gyö-keréhez lemetszeni és elégetni. Így aztán természetesen elpusztul a fereg, a hamu pe-dig, mint legjobb trágyaszor, a kertben marad.

Miután azonban ezen fereg (színe szür-ke, feje barna) a komlórudak hasadékaiban is szokott fészkelni, ajánlatos, ezen rudakat égő kén gőzének kitenni, mi igen könnyen eszközölhető. Szokásos lévén itt a komló-rudakat aratás után pyramis alakban felál-lítani, nem kell egyebet tenni, mint a kom-lórudak által képezett képezzett sátorban nagyobb mennyiségű kén elégetni.

Lehet egyébiránt a rudakat oltott mészdoldaton is áthuzni, mire a fereg szintén el fog pusztulni.

A komlófűrtökben is találni néha élő-s-dieket. Ezen élősdiek is gyakran komolyan veszélyeztetik a komlót, minél fogva ezek ellen is idejekorán intézkedni kell. Ha ilye-nek jelenlétét a komlófűrtökben észrevesz-szük, célszerű az ültetvény több helyén nagyobb mennyiségű kén elégetni.

Elegendő lehet azonban néha, a meg-támadt növényre egy nem nagyon erős vizsgárat bocsátani, mert többen tapasztá-lták, hogy ezen állatok erős eső után eltűntek.

(Vége következik.)

Dr. Liebermannn Leó,
tanár.

Szerkesztői izenetek.

F. K. Győ-Szt.-Miklós. Amaz ártatlan, tréfás levélből hogy lehetne azt kimagyarázni, hogy abban a papság ki van pelengézve és lapunk reputációja bemocskolva: ezt mi felfogni képesek nem vagyunk másképp, mint csak úgy, ha valaki erőnek erejével sértve akarja magát érezni. Távol van az tőlünk, hogy mi senkit sértetni akarnánk, annál távolabb van az, hogy mi a papságot akarnók sérteni. Azt hisszük, hogy ezt személyére nézve sem mondhatja el lapunkkal szemben. Ama czikkcske írása lehet szokatlan, de semmi esetre nem sértő. Tessék csak még egyszer figyelmesen elolvasni. Ez a mi véleményünk. Egyebekre magánlevélben.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és értéktőzsdén.

Szeptember 15-én.

Magyar aranyjárdék	118.90
Magyar vasúti kölcsön	134.75
M. keleti vasúti államköt. I. kibocs.	90.25
M. keleti vasúti államköt. II. kibocs.	109.75
M. keleti vasúti államköt. évi 1876	94.75
Magyar földterhermentesítési kötvény	98.50
M. földterhermentesít. kötv. záradékkal	98.—
Temes-bánati földterherment. kötvény	98.—
Temes-bánati földt. kötv. záradékkal	97.75
Erdélyi földterhermentesítési kötvény	99.25
Magyar szőlődezmaváltási kötvény	97.50
Magyar nyerevény-sorsjegy kölcsön	118.50
Tiszszabályozási és szegedi sorsjegy	110.75
Osztrák járadék papírban	76.80
Osztrák járadék aranyban	77.25
1860. államsorsjegyek	130.50
Osztrák-magyar bankrészvény	830.—
Magyar hitelbank-részvény	307.50
Osztrák hitelintézet-részvény	321.—
Cs. és kir. arany	5.64
20 frankos arany	9.45
Német birodalmi márka	58.15
London (2 havi váltókért)	118.75
Magyar papíráradék	97.30

Felelős szerkesztők:
T. Nagy Imre, Dr. Kádbé Ferencz,
Ifj. Dobay János.
Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

3180. sz.
1881. tkv.

Árverési hirdetés.

A kovásznai kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság részéről közhírré tétetik, hogy Turóczy Dénes végrehajtónak imecsfalvi Imecs Miklós végrehajtást szenvedő ellen 140 ft s járuléka végrehajtási ügyében az imecsfalvi 21 sz. tjkvben 454., 460., 700., 1675., 1728., 1729., 1343., 1252., 1300., 291 hr. sz. a., ugyan az imecsfalvi 170 sz. tjkvben 928., 929., 930., 931., 932., 933., 934., 935., 936., 937., 938., 1071., 1072., 1073., 1074., 1075., 1076., 1077., 1078., 1079., 1080 hr. sz. alatt, hasonlóan az imecsfalvi 226 sz. tjkvben 1220., 1221., 1222., 1223., 1224 1225 hr. sz. alatt felvett s 1330 fitra becsült ingatlan, az 1882. évi október hó 26-ik napján d. e. 9 órakor, mint első és 1882 évi november hó 25-ik napján délelőtt 9 órakor, mint második határidőben, Imecsfalva község házában megtartandó nyilvános árverésen következő feltételek alatt eladni fog, u. m:

1-ször. Kikiáltási ár a fennebb kitett becsár, melyen alul az első árveréskor az árverezésre kitűzött birtok nem fog eladni.

2-ször. Árverezni kívánók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagy készpénzben, vagy óvadékképes papírban a kiküldött kezéhez letenni.

3-ször. Vevő köteles a vételért két egyenlő részletben, és pedig: az első az árverés jogerőre emelkedésétől számított 15 nap alatt, a másodikat ugyanazon naptól számított 30 nap alatt minden egyes vételári részlet után a birtokbalépés napjától számított 6% kamatokkal együtt ezen kir. járásbírósnál előre kieszakozólt utalvány alapján a kézdivásárhelyi kir. adó-, mint bírói letéti pénztárnál lefizetni. A bánatpénz az utolsó részletbe fog beszámíttatni.

4-ször. Vevő köteles az épületeket a birtokbalépés napjával tűzár ellen biztosítani.

5-ször. Az árverés jogerőre emelkedésekor vevő a megvett ingatlan birtoka-

kába lép, ennél fogva a megvett ingatlan haszna és terhei ez időtől őt illetik.

6-ször. A tulajdonjog bekebelezése csak a vételár és kamatainak teljes lefizetése után fog vevő javára hivatalból esz. közzötteni.

Az átruházási költségek vevőt terhelik.

7-ször. A mennyiben vevő az árverési feltételek bármelyikének eleget nem tette, a megvett ingatlan az érdekelt felek bármelyikének kérelmére, a prts. 459. §-a értelmében vevő veszélyére és költségére, bánatpénzének elvesztése mellett, újabb árverés alá bocsátatni és csupán egy határidőnek kitűzése mellett az előbbi becsáron alól is el fog adatni.

Felhívtnak azok, kik az árverésre kitűzött javak iránt tulajdoni, vagy más igényt, avagy elsőbbségi jogokat érvényesíthetnek, hogy e részbeni kereseteket e hirdetésnek a hivatalos lapban lett harmadik közzététele napjától számított 15 nap alatt, habár külön értesítést nem vettek is, ezen kir. járásbíróshoz nyújtsák be: különben azok a végrehajtás folyamatát nem gátolván, egyedül a vételár feleslegére fognak utasíttatni.

A kovásznai kir. járásbírósa, mint telekkönyvi hatóság 1881 évi december 31-ik hó napján.

Sz. 1750. — 882.

Pályázat.

A csikszeredai szolgabírói járásban Csikmadéfalva, Csicsó, Taplocza, Várdotfalva, Csobotfalva, Csomortán, Pál-falva és Delne csoportosított községek-ből álló közegészségi kör részére Csik-Taplocza székhellyel állandósított kör-orvosi állomásra ezennel pályázat nyit-tatik.

A körorvos fizetése évi 600 ft, szabad szállás, vagy ennek megfelelő évi 50 ft szállási díjból áll.

Jogosítva van, az orvos, látogató-sok- és gyógykezelésekért meghatározott mérsékelt díjak szedésére.

A feltételek alólirt szolgabírónál betekinthetők.

A pályázni jogosultak köllőleg felszerelt folyamodványukat folyó évi október 1-ig alólirt szolgabíróshoz beadhatják.

A járási szolgabíró.

Csik-Szeredában, 1882. szept. 1-én.

Székely Endre, szolgabíró.

Sz. 160.

Árverési hirdetés.

Alólirt a kézdivásárhelyi kir. járásbírósnak idei 1883. számú végzése folytán ezennel közhírré teszi, miszerint végrehajtató Sipos Ferencznek 89 ft 50 kr követelése s járuléka iránt végrehajtást szenvedő kézdiszentléleki Horváth Dávidtól lefoglalt két piros pej kancza és 6 drb. sertés, 320 ft becsértékűek, bírói árverésen el fog-nak adatni, minek a k-szentléleki köz-ség házában leendő eszközölésére határidőül 1882-ik évi szeptember hó 30-ik napjának délelőtti 10 órája tűzetik ki, mely árverésre vevők oly megjegyzés-sel hivatnak meg, hogy jelzett ingósá-gok emez árverésen az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-a szerint becsáron alól is eladattni fognak.

K.-Vásárhelytt, 1882. évi szeptem-ber hó 15-én.

Tisztelettel értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy közvetlenül gyárakból beszerzett

legujabb divatu finom szöveteket

TARTOK RAKTÁRON

és hogy azokból kívánatra szabó-üzletemben a leggyorsabban készítek az őszi és téli idényre mindennemű

divatos FÉRFI-RUHÁT olcsón és pontosan.

Ajánlom magamat a nagyérdemű közönség becses figyelmébe. Kézdi-Vásárhelytt, 1882. augusztus hó.

VASS FERENCZ,

szabómester.

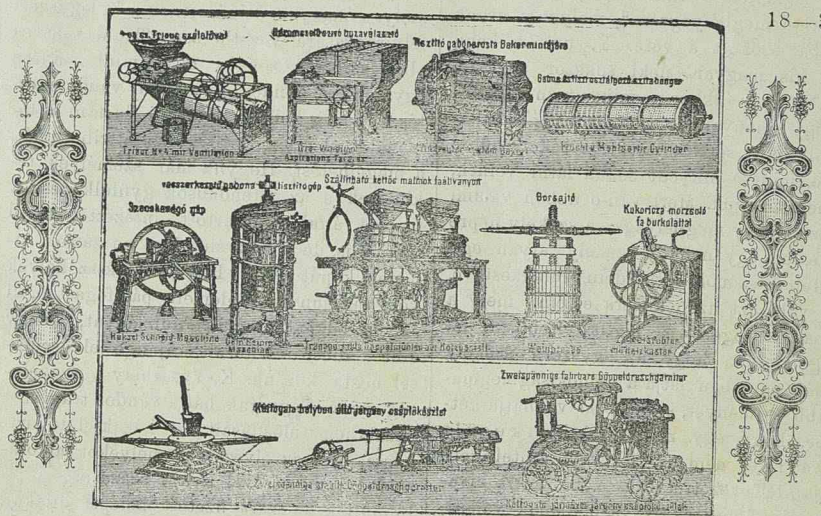
Gutjahr és Müller

BUDAPESTEN.

Első b.-pesti trieur, rostalemez és gazdasági gépgyár.

(Ezelőtt BROGLE J. és MÜLLER) a Margithid közelében.

Ajánlják szolid szerkezetű és javított gyártmányukat, ugyint:

Trieurök gazdaság számára:

Járgány, cséplőgépek, Szelelő rosták, Kukorica-morzsolók, Szecsavágók, Borsajtók.

Különlegességek malmok számára:

Dupla malmok, Malom trieurhengerek, Gabnaosztályzó hengerek, Koptató gépek,

Dataválasztó gépek, Tarárok, Detacherök,

Malomalkatrészek, u. m.: Transmissiók, Szijkerekek,

Rosta-lemezek:

Cséplőgép rosták, Liszthenger-sziták, Koptató lemezek, Ráspolj-lemezek, stb. stb.

Árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Wass és Riemer Székely-Udvarhelytt

ajánlják dusan berendezett

gazdasági gép-raktárukat,

melyben különösen nagy választékban találhatók a következő gépek gyári áron.

Kézi cséplőgépek a legujabb szeges rendszerrel, munkaképesség 5 emberrel naponta 40-től 45 kalangya gabona, ára: 90 frittól 110 frittig.

Lőerőre, járgánnyal, 240 frittól 300 frittig o. é

Gabonatisztító szóró-rosta, „Backer“-féle, ára: 70 frittól 90 frittig.

Trieur (konkolyválasztó) Mayer- és Liliput-szelelővel és a nélkül, ára 40 frittól 120 frittig.

Kukorica-morzsolók szelelővel és a nélkül, ára: 30 frittól 50 frittig; továbbá **szecsavágók, répvágók, váltó-ekék, kerülő-ekék, amerikai aczélvillák**, nem különben gazdasági és tüzi fecskendők a legelőnyösebb feltételek mellett a fenti cégnél megrendelhetők.

3—6

Százazpatak községében a Br. Ap or Gábor tulajdonát képező 25 hold leégett fiatal cserefa-erdő fája

eladó. Értekezhetni az ár felől Altörján,

Bartha Mór jószágigazgatóval.

1—3

Kerestetik egy

gazdasszony,

ki jól főzni és mosni tud.

Bővebben értesülhetni e lap kiadóhivatalában Kézdi-Vásárhelytt.

2—2